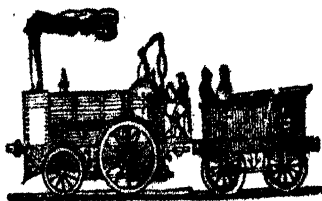

T-125

ترجمان

لغت عربی و ترکی و فارسی

بغداد

۱۳۲۷

طبع في مطبع الولاية

و جاز

۱۲۴۰
انت عربی و ترکی و فارسی

۱۲۷

۳

بفستاد

۱۲۲۷

طبع و نشر

(۲)

الباب الاول في بيان المصدر

او مكي باب مصدر بيانده در

باب اول در بيان مصدر است

عربی	ترکی	فارسی
العلم	بیلیمک	دانستن
الفهم	افهمید	کلمقون
التعليم	اوکرتمک	آموختن
القراءة	او قومق	خواندن
الكتابة	بازمق	نوشتن
الامر	بیورمق	فرمودن
الهی	کلمک	آمدن
الذهاب	کنتمک	رفتن
العود	او تورمق	نشستن
القيام	قائمق	برخواستن
الوقوف	طورمق	ایستادن

خوردن	بمک	الاکل
شامبدان	ایچمک	الشرب
کوش کردن	اشتمک	السماع
نگاه کردن	باقق	التظر
نمودن	کوسترمک	الارائة
سخن	سوز	الکلام
کفتن	دیمک	القول
پروریدن	بسلمک	التربية
کردن	طایمق	العمل
نرسیدن	قورقق	الحووف
افتادن	دوشک	الوقوع
انداختن	آتمق	الرمی
کذاشتن	قومق	الخط
پوشیدن	اورتمک	الستر
خفتن	اوبومق	الزوم
خواهید نه	طایمق	الاضطجاع

(۱)

سوزانیدن	یا فاق	الحرق
وارد شدن	کیرمک	الدخول
بیرون رفتن	جیقمق	الخروج
بستن	باغلمق	الربط
کشادن	چوزمک	الحمل
دوشیدن	سود صاغمق	الحلب
چاروب کردن	شپورمک	الكنس
بریدن	کسمک	القطع
زدن	اورمق	الضرب
کریختن	قاجق	الهروب
رسیدن	ایرمک	الوصول
دادن	ویرمک	الاعطاء
کرفتن	آلمق	الاخذ
فروختن	صامق	البيع
خریدن	صاتون المق	الشراء
دادخواستن	دیلک	الش

(۵)

خمیر کردن	یوغور مق	المجن
بمختن	بشرمک	الطبخ
شکافتن	قیامق	الغلق
کندن	قوپار مق	القلع
شمردن	صایمق	العد
زاییدن	طوغرمق	الولادة
فرا موش کردن	اونوتمق	النسیان
شرم کردن	ارتانمق	الحیاء
پرسیدن	صور مق	السؤال
پاشنید	صاجمق	البدار
خواستن	استمک	الطلب
سوار	بنمک	الركوب
فرود آ	اینمک	النزول
خاییدن	چینمک	المضغ
فرو بردن	یوتنمق	البلع
زهراب	ایشمک	البول

فائز گردن	مچین	التعوط
زیاد شدن	آرتمق	الزيادة
کمر شدن	اکسک	التقصان
آغاز کردن	باشلق	الابتداء
رها کردن	قورزرمق	التخليص
سوراخ کردن	ملک	الحرق
جوشیدن	قینق	الغلي
دزدی کردن	اوضرلق	السرقه
پرواز کردن	اوچق	الطيران
دوختن	دیکمک	الحياطة
خفه کردن	بوغمق	الحنق
صرفه کردن	اوکسرمک	السعال
عطسه کردن	اغسرمق	العطاس
خندیدن	کولک	الضحك
گریستن	آغلمق	البكاء
کزیدن	اصیرمق	العض

المص	امك	مكیدن
البوس	اوبك	بوسیدن
الصاح	بارشمنق	آشمنق كردن
البل	اصلنمنق	تر كردن
الصلب	اصمنق	اوبختن
الفسل	يومق	شستن
العموم	يوزمك	شنا كردن
الفطس	طالمق	غوطه كردن
الفرق	هآمنق	غرق شدن
الذبح	بوغزلق	سر بریدن
السلخ	صوبمنق	پوست كندن
القتل	اولدرمك	كشتن
البناء	بايمنق	ساختن
الهدم	يتمق	ويوان كردن
الاحتراز	صاقمنق	نكاهداشتن
الرفع	قالدرمنق	برداشتن

الحط	فومق	بکذاشتن
المسلو	طولدرمق	پر کردن
السب	ازارلمق	فخس دادن
الشم	سوکمک	دشنام دادن
الفتح	آچق	کشادن
القفل	قیامق	بستن
الصید	اولمق	شکار کردن
الحصام	چکشتمک	دشمنی کردن
الاطهار	اشکاره ایتمک	اشکاره کردن
الاخفاء	کیزامک	پنهان کردن
التمخية	صاقلدمق	حفظ کردن
التخليص	تورترمق	خلاص کردن
اللف	صارمق	پیچیدن
التانى	اکانیمک	صبر کردن
التفخ	اوفورمک	دمیدان
الانتفاخ	ششمک	امباس کردن

العرش	دوشه ملك	كسردن
الشم	فوقلمق	بوبيدن
الذوق	طامق	جشیدن
اللمس	دكمك	دست يابیدن
المحب	دوكمك	ريختن
العدم	دوقمق	برخوردن
المسح	سلمك	پاك كردن
التمسخين	ايصمق	كرم كردن
التبريد	صوغتمق	سرد كردن
البرور	چكمك	كذاشتن
السحب	چكمك	كشیدن
الجر	چكمك	كشیدن
النشر	سر ملك	فرش كردن
الوجدان	بولق	يافتن
الغناء	ايرلامق	توانكر
الصباح	جاغرمق	آواز كردن

المهبة	ياغشامق	بخش کردن
النسج	طوقومق	بافتن
القتل	بوكمك	طی کردن
الاختاب	اوکورتمك	برگزیدن
التوصية	اصمرماق	سپارش کردن
الحبة	سومك	دوست گرفتن
الشرط	یرتمق	بارہ کردن
الغیظ	اوفكمك	خشم کردن
الارتعاش	دتره مك	لرزیدن
اللبس	كیمك	پوشیدن
الوزن	طارتمق	وزن کردن
الدفن	كومك	بخاك سپردن
الكيل	اولچك	بكيل زدن
الاهسر	یلامق	ایسیدن
التصديق	اینامق	یابر کردن
التكذيب	یلاناق	دروغ کردن

الرجوع	دو نمک	برکشتن
الصبرورة	اولمق	شدن
الانكاه	طیانمق	تکیه کردن
الاعب	اوینامق	بازی کردن
الادلاء	صرقتمق	جلوه کردن
الدلال	نازلمق	عشوہ کردن
الاطفاء	سوندرمک	خاموش کردن
الحدعة	الدامق	فرب دادن
الایراد	کتورمک	اوردن
الاحقار	خوردماق	ذایل شدن
الحفظ	ازبرمک	یادداشت
التزین	دوزتمک	زینت دادن
الحصاد	بچمک	درو کردن
الجمع	طویلامق	کرد کردن
المدح	اوکمک	ستودن
الدم	فنا سونمک	ملاست کردن

افريدن	يراغمق	الحاق
كفتن	سويلك	النطق
ترك كردن	بوشلامق	التخل
فرا كرفتن	قيلمق	الاحاطة
پيش كردن	كچشمك	المسابقة
داه دفتن	كزملك	الهزو
شتاب كردن	ايومك	المعجلة
كندى كردن	اكلنمك	البطوة
تسجيل رفتن	سكرتمك	الجرى
زعمت كشيدن	يوردلمق	التعب
هضم نمودن	سكرمك	الهضم
مسرور شدن	سونمك	الفرح
غصه كشيدن	طاسة لقمق	الغم
كوشش كردن	چالشمق	الاجتهاد
فكر نمودن	دوشنمك	التفكر
كان بردن	كان ايتك	الظن

آواره ماندن	شاشرمق	التخیر
مصلحت کردن	طاشمق	المشوره
حکایت نمودن	لقردی ایتمک	الحکی
بعث کردن	سویلشمک	المحادثة
کفتکو کردن	قونشمق	المخاطبة
امراد کردن	قسلمک	الوسوسة
صدا کردن	باغرمق	الصراخ
ساکت شدن	صوصمق	السکوت
روزه گرفتن	اورح طوئمق	الصيام
صحبت کردن	دوستلشمق	المصاحبة
دشمنی کردن	دشمنلق	العداوة
شوخی نمودن	لطیفه ایتمک	المزاج
فحرت کردن	اکراه ایتمک	الکراهة
بستوه آمدن	اوصانمق	الزعل
بتک آمدن	بیقمق	الفرق
خفه کردن	غوغا ایتمک	الحقاق

الحرب	جنگ ایتک	جنگ کردن
التعزیر	ازار ایلق	ازار کردن
المنازعة	بوز شمعق	نزاع کردن
الغيرة	قصه شمعق	حیث کردن
الملاعبة	اوینا شمعق	بازی کردن
الغش	الدائمق	قریب دادن
الجفل	اورکاک	رم کردن
الشغل	ایشلمک	کار کردن
الانفصال	ایرملق	حداشدن
الاستعمال	قولل شمعق	بکارداشتن
الرضاء	قائل اولمق	تن دزدادن
الضمانة	کفیل اولمق	بذمه گرفتن
العربون	بی ویرمک	بیع دادن
الاخذوا المعطأ	الشن و یرش	داستر گرفتن
العشم	اوشمق	کله کردن
الريح	کار ایتک	نفع برداشتن

الاکتساب	قز نمق	سودا کردن
الحجارة	ضرر ایتک	زیان کردن
الامانة	پاردم ایتک	مدد نمون
الدين	بورج ایتک	وام گرفتن
الساف	اود بخ، یرمک	قرض دادن
الشفع	فائده لئک	فائده بردن
الجمع	طویلنق	بگرد آوردن
الوفاء	اوده مک	بجاء آوردن دعهده
التقسيم	طاغتمق	قسمت کردن
التخصيص	بای و یرمک	حصه دادن
التحضير	حاض رماق	اماده کردن
التأدية	کوتورمک	برداشتن
الارسال	کوندرمک	فرستادن
المشى	یوریمک	قدم برداشتن
المصادقة	راسبت کلک	راسبت آمدن
الملاقات	قارشمق	رسیدن یکدیگر

الاستظار	کوزتمک	منتظر شدن
الراحة	ديکنمک	ارام کردن
التنقيح	سچمک	پاک نمودن
التزبل	ایندرمک	فرود آوردن
الموت	اولمک	مردن
الرقص	اوینامق	بازی کردن
الغيب	ایتمک	دور از نظر شدن
التهب	یغما ایتمک	غارت کردن
السرقه	جایق	دزدی کردن
الخطف	قایمق	ربودن
الاذبة	اذیت	جفا کردن
التفتيش	ارامق	جستجو کردن
الضباع	غائب ایتمک	غائب کردن
التبيين	یملی ایتمک	پیدا کردن
الاطلاع	اکاه اولمق	خبردار شدن
المرخی	براقق	رها نمودن

افتادن	دوشمك	المقط
محو کردن	بوزمق	التبطل
نگاه داشتن	طوئمق	المسك
درخت نشانیدن	اچاج ديكمك	الغرس
كشت رادی کردن	اكن اكمك	الزرع
پيختن	قالبورلمق	الغريبة
اسيا کردن	او كوتمك	الطحن
پيختن	اله مك	النخل
نشنه شدن	صوصامق	العطش
پاره کردن	پاره ماق	التقطيع
شاه کردن	صوصمق	التشميط
قطع کردن	طوغرمق	الفت
جوشانیدن	حشلمق	السلق
صاف کردن	سورمك	التصفية
توی هم کردن	قارشدرمق	الاشمط
چیدن	بولمق	التف

پاره نمودن	پاره ملک	التقطیع
جسائیدن	یا بشدر مق	الادباق
کداختن	آریتک	التذویب
صلابت کردن	ازمک	الدهر
کرستی	اجلق	الجلوع
سپری	طو قلق	الشبع
باور نمودن	قامق	التصديق
خالی کردن	بوشالتمق	التفريع
سرفه کردن	پوسکر مک	السبح
زنده کردن	دیرلتمک	النشر
درک کردن	دویمق	الدراية
در خواب صد کردن	خورلمق	التسخير
مال خو لیا کردن	صایقلمق	المهدس
خواب دیدن	دوش کور مک	الحلم
بیدار شدن	اویانمق	الليقظ
صاف نمودن	سوزمک	الزويق

التعری	صویق	عریان شدن
الشد	چکمک	کشیدن
الرفی	اورمک	تفیدن
والتصغیر	اورمک	تابیدن
الکسر	قیرمق	شکستن
التقطیف	قوپارمق	چیدن
القسط	قازیمق	کندن
الحل	چوزمک	کشادن
التوبیخ	کیرلتمک	سرزنش کردن
التطهیر	پاک ایتمک	پاک کردن
التنظیف	تمیزلتمک	تمیز نمودن
القصر	صقمق	فشردن
الطی	دوشرمک	برچیدن
الدک	اوغمق	مالیدن
النظم	دیزمک	نظم دادن
الصف	دوزمک	ترتیب کردن

براه گذاشتن	دوزتمك	التصليح
مهرردن	مهرملك	الحتم
برگردانیدن	دوندرمك	التدوير
خشکانیدن	قورتمق	التنشيف
گردانیدن	جویرمك	التقليب
عادت کردن	الشمق	التعود
عوض نمودن	دكشمك	التبديل
امتحان کردن	صنامق	التجربة
شیه کردن	بكنزتمك	التشيه
آمیختن	قارشدرمق	الخلط
چپسانیدن	ياپشدرمق	اللاصق
ستودن	بكنمك	العجب
آفرین کردن	كوزلايتمك	التحسين
استهزا کردن	ذوقلنمك	التسخن
كشت نمودن	سيرايتمك	الفرجة
سپاحت نمودن	كزتمك	الدوران

الطواف	طولا شفق	کردیدن
الشمس	بر کدر مک	جمع نمودن
الحرق	هچ قمر مق	حکمه کردن
التمطی	کر نمک	خیازه کردن
الطرش	قوص مق	قی کردن
التبسم	صر تمق	خزیدن
المشط	طرامق	شانه کردن
الخریشه	طرماق	خراس کردن
السحن	بیله مک	تیز کردن
الحلاقة	تراش ایتک	تراشیدن
التثیت	محکم ایتک	استون نمودن
التعلیه	یو کسک ایتک	فراز کردن
آلتوطئه	آلحق ایتک	نشیب کردن
التکیر	بیوک ایتک	بزرک نمودن
التصغیر	کوچک ایتک	کوچک کردن
التطویل	اوزون ایتک	دراز کردن

الاستقبال	قارشولق	پیشوازی کردن
الاقنذار	بجرمك	قوه داشتن
الارضاع	امزرمك	شیردادن
الاشتیاق	ارزومك	ارتق کشیدن
التبخیر	توتسولمك	دود کردن
المعاشرة	كچنمك	عشرت کردن
العداوة	بولاشمق	دشمنی کردن
التخفيف	خففلمك	سیك کردن
التقصیر	قصه ایتمك	کوتاه نمودن
لتوسط	اورته اینمك	میانہ کردن
التعريض	اتلی ایتمك	پهن کردن
التضييق	طارایتمك	تنك کردن
التفسيح	سیرایتمك	معتلر کردن
التريق	ایجه ایتمك	بارید کردن
التسخين	قالین ایتمك	دوشت کردن
التدم	پشمان اولق	پشیمان گشتن

التعوق	لجکمک	دیرماندن
المصافلة	طال قاوقلق	هوزکی کردن

واقول وبالله التوفيق واسئله الهداية الى اقوم الطريق
 پس اللهمك توفيقه دیرم واقوم طریق هدایه استرم
 پس بتوفیق خدای تعالی میکویم ودرخواست کنیم اروهدایت
 کردن را واهراست

الراس	باش	سر
قرص الراس	تبه	فرق سر
الشوشة	برجم	کا کل
الدماغ	بینی	مغز
الجبهة	الن	پیشانی
القفا	اکه	هیره
الاذن	قولاقي	کوش
بنات الاذن	قولاقي توزي	بنا کوش
الحاجب	قاش	ابرو
العين	که نه	حشم

المهذب	كريمك	مژه
الجفن	قباق	سريوش
الحال	بك	خال
الانف	برون	بينى
الحد	يكاق	مارض
الفم	آغز	دهن
الحنث	طماق	كام
الذقن	جكه	زنج
الشفة	دوداق	لب
الضرس	ازوديش	دندان طاهونه
السن	دیش	دندان
اللسان	دل	زبان
الرقبة والعنق	بيون	کرداز
اللاحية	صقال	ریش
الشارب	بيق	سيل
الشعر	قيل	موى

الوجه	یوز	روی
الزور	بوغازدی	بیخ کلو
الکتف	اوموز	دوش
العضد	قول	بارو
الساعد	بیلک	ساق دست
المعصم	بیلک	
المرفق	دیرسک	ارنج
الید	ال	دست
الاصبع	پارمق	اتکشت
الکف	اوج	کف دست
راحة الکف	ال ایاسی	
الظفر	طرنق	ناخن
التفرة	فسکه	زدن بسر انگشت
الشبر	قارش	وجب
الفترة	شله	سیلی
اللاط	قه لته	نعل

الصدر	کوکس	سینه
البطن	قارن	شکم
السرة	کوبک	نافه
الظهر	ارقه	پشت
الثدى	ممه	پستان
الجنب	یان	پهلو
الخصر	بوکز	پهلو
الوسط	بل	میان
الذکر	چوک	کبر
البیضتان	طشاقلر	خایه ها
الدبر	کوت	کون
الفخذ	بوط	زان
الركبة	دیز	زانو
الساق	بالدیر	ساق
الرجل	ایاق	پای
رجل	مچاق	قلم پای

پاشنه	طبان	القدم
مهزی پای	اوچکه	الکعب
مهره پا	طپوق	الکاهل
روده	بغرضق	المصران
اشکنبه	اشکنبه	الکرش
زهرة	اود	المرارة
سيزر	دلاق	الطیحال
دل	یورك	القلب
جکر	جکر	الکبه
رک	طمر	العرق
استخوان	کمک	العظام
کرچه	بوکرك	الکلو
پوست	دری	الجلد
خو	قان	الدم
کو	ات	اللحم
ریه	ایرین	القیح

البزاق	تو كرك	آف
المخاط	سموك	اب بينى
الغائط	بوق	كه
البول	سدك	شاش
الشحم	ايچ ياغى	بى
اليمين	صاغ	راست
اليسار	صول	چپ
الخلف	ارد	پس
الامام	او ك	پيش
الفوق	يوقارو	بالا
التحت	اشاغى	پايين

قطعة فى بيان الملبوس

بو قطعه كيه جك شيلر بياننده در

الشاش	دلپند	جپن هاى ناذلة
العمامة	صارق	دستاد
الطربوشى	فس	فس

العرقية	عرقین	عرقی
القميص	کوملک	پبراهن
القنطار	اوزن انٹاری	قباى داراز
السديري	يلك	نیمتن
الكم	يك	آستين
الذيل	اتك	دامن
اللباس	طون	ریز جامه
السروال	شلوار	شلوار
الذكه	اوچقور	بندزیر جامه
الحرام	قوشاق	کمر بند
الحف	چدك	موزه
السرموجه	يشمق	رو بند
القباب	نعلین	نعلین
المركوب	پابوش	پابوش

قطعة فى بيان وصف انسان

انسانك صفاتى بيان حقنهد برقطعه در

الانسان	کشی	مردم
الرجل	آدم	مردم
الذكر	ارکک	نر
الاشی	دیشی	ماده
الزوج	اره	شوهر
المراة	عورت	زن
الزوج	چفت	چفت
الابن	اوغل	پسر
البنت	قز	دختر
الاخ	قرداش	برادر
الاخت	قرقنداش	خواهر
الصبي	اوغلان	کودک
الاسم	آد	نام
الوالد	بابا	پدر
الوالدة	انا	مادر
الجد	دده	پدزپدز

الربیب اوکی اوغل بسر اندر
 الربیة اوکی قز دختر زن
 شذرة فی بیان الحیوانات والبهائم والطیور والوحوش
 وحشرات البیوت
 بوقطه حیوانات وبهائم وطيور ووحوش وحشرات
 بیوتلر بیاننده در

الفرس	ات	اسب
الحصاره	ایغر	اسب تر
الحیجرة	قصراق	مادیان
المهر	طای	کره
البغل	قاطر	استر
الجمال	دوه	شتر
سنام الجمل	اور کج	پشت شتر
الحمار	اشک	خر
البقر	صغر	کاوه
الجاموس	مانده	کامش

المجل	بوزاغی	کوساله
الثور	اوکوز	کاو
المغرب	کچی	بز
الجدی	اوغلان	بزغاله
التیس	تکه	برکوه
الضأن	قیون	کوسقند
الکبش	قوج	قوج
الرمیس	قوزی	بزه
القرن	بوینوز	شاخ
الزبل	فشقی	سرکین
الذنب	قویروق	دنبه
اللیه	قویریق یاغی	روغن دنبه
الصوف	یوک	پشم
قطعه فی بیان الوحوش بوقطعه برنج		
بیان ایدر		
الاسد	ارسلان	شیره

